

Література

1. Сайт Green Talk. URL: <https://greentalk.com.ua/ua/yak-utilizuvati-plastikovi-paketi> (дата звернення: 26.04.2024).
2. Сайт The Ocean Foundation. URL: <https://oceanfdn.org/uk/plastic-in-the-ocean/> (дата звернення: 26.04.2024).
3. Про обмеження обігу пластикових пакетів на території України: Закон України від 1 черв. 2021 р. № 1489-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1489-20#Text>.

УДК 346.9:347.7(043.2)

Гелбутівський М.О., здобувач вищої освіти
другого (магістерського) рівня
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Нецька Л.С., к.ю.н., доцент

РОЛЬ ТА ЗНАЧЕННЯ КРЕДИТОРІВ ЯК УЧАСНИКІВ ПРОВАДЖЕННЯ У СПРАВІ ПРО БАНКРУТСТВО

Однією з головних особливостей справ про банкрутство є специфічний суб'єктний склад, адже в них наявні такі учасники як арбітражний керуючий, збори кредиторів, комітет кредиторів. Водночас провідне місце у зазначеній системі учасників провадження у справі про банкрутство належить кредиторам, оскільки кожен з них має підвищену заінтересованість до результатів розгляду справи про неплатоспроможність, від яких напряду залежить задоволення або незадоволення (аж до прощення) грошових вимог кредитора до боржника. Тому вони є одними з найактивніших учасників провадження, які тісно взаємодіють як між собою, так і з іншими учасниками справи.

Про значущість участі кредитора у справі свідчить навіть преамбула КУзПБ, де чітко прописано, що задоволення вимог кредиторів є одним із ключових завдань процедури банкрутства [1]. Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного господарського суду у постанові від 23 грудня 2021 року у справі № 924/1155/18 вказав, що провадження у справі про банкрутство є самостійним видом судового провадження і характеризується особливим процесуальним порядком розгляду справ, специфічністю цілей і завдань, особливим суб'єктним складом, тривалістю судового провадження, які істотно відрізняють це провадження від позовного [2].

Окрім зазначеного, відповідно до ч. 1 ст. 3 Господарського процесуального кодексу України суди зобов'язані також використовувати особливі принципи інституту неплатоспроможності для забезпечення мети законодавства про банкрутство – якнайповнішого задоволення вимог кредиторів боржника.

Більшість справ, на думку науковців, ініціюються кредиторами і є одним із альтернативних механізмів погашення їх вимог до боржника [3, с. 27].

Л. Грабован вважає цілком логічним, що від того, яким чином визначено статус кредиторів у справі про банкрутство, якими правами та обов'язками вони наділені, як ефективно вони можуть ними користуватися, залежить досягнення основної мети конкурсного провадження – задоволення/погашення вимог кредиторів [4, с. 52]. Тому особливого значення набувають: належне правове регулювання статусу кредиторів у справі про банкрутство, регламентація алгоритму їх взаємодії з іншими учасниками такої справи та вироблення ефективних механізмів реагування на недобросовісну поведінку інших учасників процедур банкрутства.

Боржник і кредитори у справі про банкрутство мають відносно один одного протилежні цілі, - перший з них прагне списати якомога більшу частину боргів, а останні - отримати повне задоволення своїх вимог. Враховуючи це, законодавець врегульовує процедуру банкрутства, щоб однаково забезпечити права та інтереси як кредиторів, так і боржника. Наприклад: можливість ініціювання справи про банкрутство юридичної особи, надання двом сторонам права на оскарження процесуальних актів, тощо. Але баланс інтересів кредиторів та боржника у справі про банкрутство не завжди досягається за рахунок надання боржнику та кредиторам рівних процесуальних можливостей у справі про банкрутство, тому законодавцю слід брати до уваги специфіку справ про банкрутство окремих категорій боржників, як, наприклад, із наданням боржнику виключного права ініціювати справу про неплатоспроможність фізичної особи.

Після відкриття провадження у справі про банкрутство, кредитори, діючи з метою задоволення своїх грошових вимог до боржника, обов'язково мають звертати увагу на права та інтереси інших кредиторів боржника. Ця взаємодія здійснюється через представницькі органи - збори та комітет кредиторів. Проте і тут часто можна спостерігати певну конкуренцію, оскільки ціль кожного кредитора – отримати якомога більшу владу над справою про банкрутство, є цілком резонною з огляду на жагу максимального задоволення своїх вимог. У такій взаємодії між кредиторами важливим є дотримання засад справедливості та законності і недопущення зловживання правами.

Ще один учасник, без якого не обходиться практично жодна справа про банкрутство – це арбітражний керуючий. Щодо взаємодії арбітражного керуючого з кредиторами слід погодитися з позицією Ю. Кабенюк, яка зазначає, що арбітражне управління відіграє важливу роль у процедурі банкрутства, і ключову роль при цьому відіграє призначення та відсторонення арбітражного керуючого, а також

можливий вплив на його діяльність і контроль за нею з боку господарського суду та кредиторів [5, с. 72].

Надання кредиторам права оскаржувати дії та бездіяльність арбітражного керуючого, як і права ініціювати питання щодо його відсторонення – це також прояв забезпечення балансу інтересів кредиторів та інших учасників справи про банкрутство. У зв'язку з цим до участі у справі про банкрутство (в широкому значенні цього слова) можуть бути залучені особи, які хоч і не є учасниками основної справи про банкрутство, проте мають певні майнові спори з боржником, які розглядаються у відокремленому провадженні у межах справи про банкрутство. З такими учасниками кредитори також можуть взаємодіяти, оскільки кредитори як учасники загальної справи про банкрутство можуть брати участь у відокремлених провадженнях, висловлювати в них свої заперечення та оскаржувати процесуальні акти, прийняті за результатами розгляду таких справ.

Отже, в подальшому важливим вбачається належне правове регулювання як статусу самих кредиторів у справі про банкрутство, так і регламентація алгоритму взаємодії кредиторів з іншими учасниками такої справи та вироблення ефективних механізмів реагування кредиторів на недобросовісну поведінку інших учасників процедур банкрутства.

Література

1. Кодекс України з процедур банкрутства: Закон України від 18 жовт. 2018 року № 2597-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2019. № 19. Ст. 74.
2. Постанова Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного господарського суду від 23 груд. 2021 року у справі № 924/1155/18. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/103836919> (дата звернення: 26.04.2024).
3. Бутирський А.А., Ніколенко Л.М. Виплата винагороди арбітражному керуючому у справі про банкрутство: теоретичні і практичні проблеми. *Економіка та право*. 2021. № 2. С. 25–32.
4. Грабован Л. Правовий статус кредиторів за Кодексом України з процедур банкрутства. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. № 10. С. 52-60.
5. Кабенюк Ю. Участь арбітражного керуючого у справі про банкрутство (неплатоспроможність). *Право України*. 2021. № 4. С. 71–83.